

KESKKONNAAMET

KORRALDUS

11. aprill 2023 nr 1-3/23/121

Registrikande nr 50000582191 kehtivuse peatamine

1. OTSUS

Tulenevalt alljärgnevast, tuginedes haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 64 lg-le 1, 2 ja 3, HMS § 66 lg 2 punktile 2 ning HMS § 68 lg-le 2 ja 3 **otsustan:**

1.1 Peatada registrikande nr 50000582191 kehtivus teadaoleva metsaelupaiga (vanad loodusmetsad (9010*)) alal kuni loodusobjekti kaitse alla võtmise või kaitse alla võtmisest keeldumise otsuse tegemiseni või antud registrikande kehtivuse lõpuni, kuni 16.10.2023.

1.2 Viia käesoleva korraldusega tehtud muudatused sisse metsaressursi arvestuse riiklikusse registrisse (edaspidi *metsaregister*).

1.3 Käesolev korraldus teha teatavaks Riigimetsa Majandamise Keskusele.

Korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul korralduse teatavaks tegemisest alates, esitades vaide korralduse andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

2. ASJAOLUD

04.10.2022 esitas Riigimetsa Majandamise Keskuse volitatud esindaja Tanel Täheste Keskkonnaametile metsateatise, millega kavandati Valgamaal Otepää vallas Kvartalil OP064 katastriüksuse eraldisel 20 (0,19 ha) lageraiet. Keskkonnaamet registreeris 17.10.2022 eelpool nimetatud raie metsaregistris registrikande nr 50000582191 all raiet lubava otsusega.

2022. aastal teostati Otepää looduspargis EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ¹ (edaspidi *loodusdirektiiv*) I lisas nimetatud looduslike metsaelupaigatüüpide (edaspidi *metsaelupaigad*) inventuur, mis võeti Keskkonnaameti poolt vastu 19.12.2022². Inventuuri andmetel vastab registrikande nr 50000582191 alal kasvav mets eraldisel 20 kogupindalaga 0,19 ha

¹ Looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50). Allikas: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

² Akt registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis numbriga 5-2/22/205.

metsaelupaigatüübi vanad loodusmetsad 9010*³ (edaspidi *metsaelupaik 9010**) tunnustele. Inventuuri andmed on nähtavad Eesti looduse infosüsteemis (edaspidi *EELIS*).

EELIS-e andmetel ei olnud eespool nimetatud raiete registreerimise ajal kavandatavatel raialadel registreeritud teadaolevaid metsaelupaiku.

3. KAALUTLUSED

Metsaseaduse (edaspidi *MS*) § 41 lg 13 sätestab, et metsaomanik võib teha raiet 12 kuu jooksul pärast raie või metsakaitseeksporti akti registreerimist metsaregistris. HMS § 61 lg-d 1 ja 2 sätestavad, et haldusakt kehtib adressaadile teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest kuni kehtetuks tunnistamiseni, kehtivusaja lõppemiseni, haldusaktiga antud õiguse lõpliku realiseerimiseni või kohustuse täitmiseni, kui seadus ei sätesta teisiti.

Kuna eespool nimetatud raie registreerimise kuupäevast on möödunud vähem kui 12 kuud ning planeeritav raie on Tanel Täheste kinnitusel teostamata (23.03.2023 e-maili teel päritud info), on registrikanne nr 50000582191 käesoleva seisuga kehtiv.

HMS § 54 kohaselt on haldusakt õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele.

HMS § 64 lg 1 kohaselt kohaldatakse kehtetuks tunnistamise kohta sätestatud ka haldusorgani poolt haldusakti muutmise ja haldusakti kehtivuse peatamise suhtes.

HMS § 64 lg 2 kohaselt otsustab haldusorgan haldusakti kehtetuks tunnistamise (ka kehtivuse peatamise) kaalutusõiguse kohaselt, kui seadus ei keela haldusakti kehtetuks tunnistada või ei kohusta haldusakti kehtetuks tunnistama. Sama paragrahvi lg 3 järgi tuleb kaalutusõiguse teostamisel arvestada haldusakti andmise ja haldusakti kehtetuks tunnistamise (ka kehtivuse peatamise) tagajärgi isikule, haldusakti andmise menetluse põhjalikkust, haldusakti kehtetuks tunnistamise põhjuste olulisust ning nende seost isiku osalemisega haldusakti andmise menetluses ja isiku muu tegevusega, haldusakti andmisest möödunud aega ning muid tähtsust omavaid asjaolusid.

HMS § 66 lg 2 punkti 2 alusel võib haldusakti, mis andmise ajal oli õiguspärane, isiku kahjuks edasiulatavalt kehtetuks, kui haldusorganil oleks olnud õigus jätta haldusakt hiljem muutunud faktiliste asjaolude tõttu või hiljem muudetud õigusnormi alusel välja andmata ja avalik huvi haldusakti kehtetuks tunnistamiseks kaalub üles isiku usalduse, et haldusakt jääb kehtima.

HMS § 68 lg 2 kohaselt otsustab haldusakti kehtetuks tunnistamise (ka kehtivuse peatamise) haldusorgan, kelle pädevuses oleks haldusakti andmine kehtetuks tunnistamise ajal ning lg 3 alusel loetakse haldusakt kehtetuks tunnistamise jõustumise hetkest, kui haldusorgan ei kehtesta teist ajamomenti. MS § 41 lg-st 1 lähtuvalt on metsateatise menetlejaks Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet pädev kehtivate raie lubavate registrikannete kehtetuks tunnistamist (ka kehtivuse peatamist) otsustama.

EELIS-e andmetel paikneb Kvartali OP064 eraldis 20 Otepää looduspargi Otepää piiranguvööndis, kus kehtib looduskaitseseaduses (edaspidi *LKS*) sätestatud kaitsekord Vabariigi Valitsuse 01.12.2016 määruse nr 135 „Otepää looduspargi kaitse-eeskiri” (edaspidi *kaitse-eeskiri*) erisustega. Otepää looduspark kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluva Otepää loodus – ja linnuala koosseisu. Kaitse-eeskirja § 1 lg 1 p 3 kohaselt on Otepää looduspargi kaitse-

³ Märk “*” tähistab loodusdirektiivi I lisas esmatähtsaid elupaigatüüpe.

eesmärgiks muuhulgas kaitsta ja säilitada metsaelupaikasad. Natura 2000 võrgustiku aladel kehtivad erisused tulenevad „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“⁴ lisa 1 punkti 2 alapunktist 39. Nimetatud korralduse järgi on metsaelupaik 9010* Otepää loodusalal kaitstavaks elupaigatüübiks.

Keskkonnaamet on 07.02.2022 kirjaga nr 7-4/22/2442 „Loodusdirektiivi metsaelupaigatüüpide range kaitse alla võtmine“ teinud Keskkonnaministeeriumile LKS § 8 lõike 1 ning § 13 lõike 1 alusel ettepaneku muuta Natura 2000 võrgustiku loodus- ja linnualadega kattuvate siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaitsekorda selliselt, et metsaelupaigad oleksid rangelt kaitstud, nende hulgas metsaelupaik 9010*. Loodusdirektiivi efektiivsemaks rakendamiseks teeb Keskkonnaamet ettepaneku moodustada Natura 2000 aladega kattuvatele osadele uued sihtkaitsevööndid.

Range kaitse alla võtmine on põhjendatud asjaoluga, et metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁵ (edaspidi *aruanne*) järgi valdavas osas soodne. Aruandes viidatakse, et olulisteks ohuteguriteks on metsade majandamisega seonduv, muu hulgas raietööd (nt surnud puude ja lamapuidu eemaldamine) ja veerežiimi muutused. Piiranguvööndis, kus uuendusraied on lubatud, ei ole võimalik metsaelupaikade seisundit säilitada. Samuti ei ole võimalik piiranguvööndis keelata hooldusraieid, millel on samuti metsaelupaikadele kahjustav/hävitav mõju.

Ettepaneku eesmärk on tagada Natura 2000 võrgustiku alal paiknevate metsaelupaikade säilimine vastavalt loodusdirektiivi artiklile 6, mis näeb ette sobilike ökoloogiliste nõudlustega arvestamist. Kaitse alla võtmine toetab otseselt Natura 2000 tegevuskava 2021–2027⁶ eesmarke, tagamaks metsaelupaikade soodne kaitsestaatus. Samuti toetab ettepanek Euroopa Liidu elurikkuse strateegiat aastani 2030⁷, mille eesmärk on kaitsta kõiki allesolevaid loodus- ja põlismetsi.

Ettepaneku järgi tagatakse metsaelupaikade ökoloogilised nõudlused LKS § 30 abil, mille eesmärk on väljakujunenud looduslike koosluste säilimine. Sama paragrahvi lõike 2 järgi on vajalik metsaelupaikades keelata majandustegevus ning loodusvarade kasutamine.

Raiete registreerimise ajal ei olnud kavandatavatel raicaladel registreeritud teadaolevaid metsaelupaiku.

2022. aastal teostati Otepää looduspargis täiendav metsaelupaikade inventuur. Inventuuri andmetel vastab eraldisel 20 pindalal 0,19 ha kasvav puistu metsaelupaiga 9010* tunnustele (registrikanne 50000582191). Antud metsaelupaik on esinduslikkusega C (keskmine, arvestatav esinduslikkus). Esinduslikkus on komplekshinnang, mis hõlmab mitmeid teisi hinnanguid: kuivõrd hästi vastab elupaigatüübile (kasvukohatüübile); kuivõrd esineb alal elupaigale iseloomulikke struktuurielemente; kas tegu on järjepideva metsaga. Elupaigatüüp looduskaitsestisest seisukohast on hinnatud väärtusega C (keskmine väärtus).

Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamatu (J. Paal; 2007) kohaselt arvatakse metsaelupaigatüüpi 9010* sellised metsad, mis on küll kujunenud suuremal või vähemal määral inimtegevuse tulemusena, kuid vastavad põlismetsa või loodusemetsa kriteeriumitele. Antud elupaigatüüp hõlmab nii okasmetsi kui ka kaasikuid ja haavikuid. Metsaelupaiga 9010*

⁴ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615.

⁵ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

⁶ Prioritised action framework (PAF) for Natura 2000 in Estonia. Allikas: <https://envir.ee/media/1935/download>

⁷ ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Allikas: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0380&from=EN>

tunnustele vastavad puistud omavad kõrget looduskaitselist väärtust ja esinduslikkust ainult kompaktses, sidusas metsamaastikus. Igasugune metsaraie rikub metsaelupaiga struktuuri, looduslikke väärtusi ning võib ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist.

Keskkonnaameti hinnangul on registrikandega nr 50000582191 lubatud raie inventeeritud metsaelupaigaga 9010* vastuolus loodusobjekti kaitse alla võtmise eesmärgiga ja kavandatava kaitsekorraga ning võib mõjutada loodusobjekti seisundit. Igasugused raied metsaelupaiga alal võivad seda kahjustada/hävitada sellisel määral, et peale raiet ei vasta see enam metsaelupaiga 9010* tunnustele.

Pärast kavandatud raie registreerimist metsaregistris kvartali OP064 eraldisel 20 on muutunud faktilised asjaolud (alal on inventeeritud metsaelupaik 9010*) selliselt, et on põhjendatud registrikande nr 50000582191 kehtivuse peatamine. Kaitse alla võtmise protsess on pooleli ja raiete peatamise eesmärk on tagada kaitse alla võetava loodusobjekti säilimine ehk ala oluliste olemuslike tunnuste säilimine, mille pärast ala kaitse alla võtmise ettepanek tehti.

Metsaelupaikade seisund ei ole valdavas osas soodne, seega kaalub Keskkonnaameti hinnangul loodusdirektiivist tulenev avalik huvi, tagada teadaoleva esmatähtsa metsaelupaiga kaitse, üle isiku usalduse, et lubatud raie eraldisel 20 jääb kehtima.

Juhime tähelepanu, et metsaregistris kantakse peatatud kehtivusega registrikanne nr 50000582191 arhiivi, kuna tehniliselt ei ole võimalik kehtivuse peatamist metsaregistris vormistada. Juhul, kui tehakse kaitse alla võtmisest keeldumise otsus ning raie osutub võimalikuks, tuleb jätkuva raie teostamise soovi korral esitada uus metsateatis.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Jüris
juhtivspetsialist
metsaosakond

Saata: rmk@rmk.ee, tanel.taheste@rmk.ee

Henri Heimola
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond